

per Casac.

DOC. ANT. *Castrum Odulinum* a. 978 (Mas, *Notes històriques Bisbat de Barcelona* XIII, 209); *Castrum Audelino* a. 990 (*Cart.St.Cugat* I, 213); *Kastrum Audelini* a. 1002 (*Cart.St.Cugat* II, 29); *Castrum Odelino* a. 1002 (*Cart.St.Cugat* II, 32); *Kastrum Audelini* a. 1004 (Balari, *Origenes*, 278); *Castel Oduli* a. 1139 (Carreras Candi, *Mi. Hi. Ca.* I, 7).

ETIM. Compost de *castell* amb el NP germànic ODELIN (Förstemann, 188), de l'arrel AUDA- (cf. E.T.C. I, 246; Aebischer, *Top.*, 9). J. F. C.

CASTELLONROI

Municipi de la comarca de la Llitera.

PRON. MOD.: *kastel̥on̥ro̥i*, oït per JCor. a Ivars de Noguera (XVII, 155) i a Blancafort (XVII, 198); *kast̥il̥on̥ro̥i*, oït a Peralta (XVI, 144) i a Saidí (XVII, 182); *kastel̥r̥o̥i* o *kastel̥r̥o̥c*, oït a La Règola (XVI, 181); *kast̥lan̥ro̥i*, oït a Alfarràs (XVII, 151).

DOC. ANT. *Castellou* (?) a. 1096 (en un document llegit a l'Arxiu de Solsona per JCor.); *Castellón Roy* a. 1495 (Cens de 1495); 1641, en la guerra dels Segadors «el enemigo --- saqueó a *Castillon Roy*» (Agud., *Señorio de Concas*, 135, n. 1).

ETIM. És la forma dialectal corresponent al català comú *castelló roig*. JCor. explica en el seu estudi «Els noms dels municipis de la Catalunya aragonesa»: «El penyal que domina el poble té unes grans gaies de color roig pujat, més aviat vermell, que criden l'atenció des de lluny. S'hi veuen ruïnes d'un castell que degué ésser petit puix que no figura en la documentació (d'ací el diminutiu *castelló*). La conservació de la -n etimològica en cas de proclisi és molt freqüent en la toponímia ribagorçana. A la Terreta hi ha una partida dita *Morronroi*, que conté *morró*, 'roca, morro', nom genèric molt corrent a la toponímia menor d'allà.» (E.T.C. II, 80). J. F. C.

Castellpoll, V. Ripoll *Castellrosselló*, V. Rosselló

CASTELLRUF

El turó més alt que hi ha damunt del poble de Martorelles de Dalt (Vallès Oriental).

DOC. ANT.: «*in parochia sancte Marie de Martoreies --- in summitate montis quod dicitur Castru Radulfi*» a. 1121 (Balari, *Origenes*, 21).

ETIM. De *castell* + el NP germànic HRÖDULF en genitiu -ŪLFĪ i metafoia, E.T.C. I, 246. Cf. art. *Rof*. J. F. C.

CASTELLSAPERÀ

Turó entre Matadepera, Rellinars i Mura (Vallès Occidental).

DOC. ANT. *Kastrum Petra* a. 1049 (BABL VII, 498); *Ça Pera* a. 1361 (Hinojosa, *Reg.Señ.Cat.*, 98); *Ça Pera* a. 1359 (*CoDoACA* XII, 12).

ETIM. De *castell* amb l'antic *pera* 'pedra' units per

l'antic article *sa*: 'castell de la roca' DECat VI, 362b21-363a7 (i V. Pera, 9). J. F. C.

CASTELLSEGUER

Gran mas prop de Tagamanent (Vallès Oriental).

ETIM. De *castell* amb el NP germànic SIGHARI (cf. E.T.C. I, 246; DECat VII, 588a14-16, 742b18-25). J. F. C.

CASTELLSERA

Vila d'Urgell, equidistant entre Balaguer i Tàrrrega, uns 9 k. al SO. d'Agramunt.

PRON. MOD.: *kastel̥será*, 1920, Casac. a Mollerussa; igual ho vaig oir el 1964, en el poble mateix, a Tornabous i altres pobles de la vora (XLVI, 65 ss.).

MENCIONS ANT. 1274: *Castelsera*, era poble del vescomte de Cardona (doc. p.p. Cubells, *RHispanica* XXXVII, 154), de fet ben a prop del poble m'ensenyaren la «segla ['sèquia'] del Duc», nom referent als Cardones heretats pel Duc de Medinaceli; 1295-99, en el procés del batlle de Camarasa, Pere de Palau, figura «P. Novel de *Castelsera*» (CCandi, *Mi.Hi.Cat.* II, 163. 33, comprovat en el facs. amb sigla de la e); 1433, els frares de Poblet i els singulars de *Castellserà* treuen lletres contra el prior de Gualter, perquè havia penyorat el bestiar d'ells quan pasturava en la *Torre de N'Eratal* (de la doc. del priorat de Gualter que lleigeo a l'Arxiu de Solsona).¹ La col·laboradora de la *G. Enc. Cat.* en aquest article diu que és un poble construït en el S. XII, al volt d'una fortalesa dita abans *la Torre dels Canonges*; i que Ferran I el 1415, en vengué la jurisdicció al monestir de Poblet, que encara la tenia en el S. XIX.

Sobre l'ETIM. no s'ha dit ni escrit res que mereixi examen.² El que jo puc suggerir més versemblant és que hi hagi alguna comunitat d'origen amb *Castelseràs*, *Comen-seràs*, i potser *Torre-serona*.

No costarà gaire de convèncer que hi ha d'haver origen comú amb el nom d'aquell poble aragonès, que solament difereix del nostre per la -s afegida.³ No és gaire endins del Baix Aragó: municipi vora del riu Guadalope, uns 8 k. al S. d'Alcanyís, i altres tants a l'O. de la frontera de les llengües, prop ja de Calanda, i dels pobles catalans del Matarrany, *La Codonyera*, més que no d'Aiguaviva. Enllaç majorment probable havent-hi algun altre NL català on reapareix *-seràs* igual, o en variants però combinat amb un genèric topogràfic diferent.

Comenseràs és una de les grans valls («comellars») de Les Garrigues, que baixa de *La Granadella*, cap al Nordoest, en direcció a *Aitona* i al Segre (al SO. de Lleida): vaig oir-ho *komanseràs* o *komenseràs*, a. 1936: contracció evident de *Coma d'en Seràs*. Repetit en el Pallars, si bé amb lleu alteració vocàlica per etim. pop.: *kaminseràs* (pda. de Llarvén, XXXVII, 8.56); perquè s'escau a passar-hi un camí. En fi en un doc. de 1173, MiretS., no reproduint la grafia del text, situa a Belltall una «coma anomenada d'Essera des de la font